

Det kompetente Nordjylland – nu og i fremtiden

En fælles nordjysk ambition

RAR Nordjylland

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

KKR
NORDJYLLAND

Business
Region North
Denmark

Indhold

1. Baggrund	s. 03
2. Den brændende platform - Nordjyske udfordringer	s. 04
3. Nationale dagsordner og rammevilkår	s. 07
4. En fælles nordjysk ambition	s. 08
4.1 Grundlaget for den fælles ambition	
4.2 Uddannelsesudbud og uddannelsesmiljøer – en strukturel forudsætning	
5. Strategiske fokusområder	s. 12
5.1 Uddannelsesvalg	
5.2 Under uddannelse	
5.3 Vejen til arbejdsmarkedet	
5.4 Livslang læring	
6. Fremtidigt samarbejde om den fælles ambition	s. 20

1. Baggrund

Manglen på arbejdskraft er en vigtig og aktuel dagsorden for vækst og udvikling i Nordjylland. Der skal mange forskellige strategier og indsatser til for at sikre kvalificeret og kompetent arbejdskraft til de nordjyske virksomheder. Strategier for uddannelse og kompetenceudvikling er eksempelvis også centrale elementer, der former fremtidens arbejdsstyrke.

I dag deles ansvaret og opgaverne for disse områder på tværs af mange aktører inden for uddannelses-, beskæftigelses-, og erhvervsfremmesystemet. Der er ingen tvivl om, at ønsket om at sikre et kompetent Nordjylland bedst sikres i et bredt samarbejde og gennem en styrket koordinering mellem de mange parter på tværs af kommuner, region og stat.

Vi er i Nordjylland kendt for at samarbejde, og det kan vi med fordel videreudvikle. Derfor mener vi, at det vil gavne Nordjylland og fælles strategiske satsninger, at vi, de strategiske aktører på området - KKR Nordjylland, Det Regionale Arbejdsmarkedsråd, Region Nordjylland og Business Region North Denmark - sammen formulerer en fælles nordjysk ambition og en række målsætninger for arbejdet. En ambition, der skal skabe fælles strategisk retning og fokus men udmøntes i respekt for de forskelligheder, der er mellem parterne, herunder forskellige målgrupper og lovbestemte opgaver.

Vi er på tværs af partnerne nemlig fælles i ønsket om at sikre det kompetente Nordjylland – både nu og i fremtiden.

RAR Nordjylland

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

KKR
NORDJYLLAND

Business
Region North
Denmark

2. Den brændende platform - Nordjyske udfordringer

Nordjylland vil i de kommende år opleve en stigende mangel på kvalificeret arbejdskraft og tiltagende udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft. Nordjyske virksomheder ventes at efterspørge op mod 10.000 flere medarbejdere frem mod 2025, og selvom arbejdsstyrken ventes at stige, vil der alligevel opstå en mangelsituation i 2025.

Mange virksomheder rapporterer desuden, at de allerede i dag har svært ved at rekruttere den nødvendige arbejdskraft og de rette kompetencer, og flere forventer at opleve problemer med det i fremtiden. Tal peger på, at Nordjylland har de største, og stigende, **rekrutteringsudfordringer** sammenholdt med de øvrige regioner. Op mod hver anden rekrutterende virksomhed har i 2017 oplevet problemer med at få besat en opslået stilling. Udfordringen gælder særligt ved rekruttering af specialiserede ufaglærte samt ved faglært og højtuddannet specialiseret arbejdskraft.

Hver gang en virksomhed må opgive at besætte en stilling, koster det i vækst, udvikling og arbejdspladser for Nordjylland, og på længere sigt forringes de nordjyske virksomheders **evne til at kunne klare sig i den nationale og globale konkurrence**. Dette skyldes blandt andet, at mange virksomheder må begrænse produktionen som følge af mangel på arbejdskraft. I foråret 2018 angav hele 35% af virksomhederne med forgæves rekrutteringer i Nordjylland, at den forgæves rekruttering har resulteret i **produktionsbegrænsninger**. Mangel på medarbejdere med de rette kvalifikationer er således en voksende udfordring for virksomhederne, hvilket kan bremse det økonomiske opsving.

Virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft **begrænses** blandt andet **af den demografiske udvikling**. Nordjylland, såvel som resten af Europa, oplever et fald i antallet af indbyggere i den erhvervsaktive alder, en aldrende befolkning og stigende urbanisering. Med en stigende levealder, en række unge, der flytter ud af regionen, og faldende ungdomsårgange bliver der flere ældre og færre unge i Nordjylland. Urbaniseringen betyder samtidig, at bosætningen koncentrerer sig i de større byer.

Mangel på decentrale uddannelsesmuligheder kan desuden medføre, at de unge må flytte for at få en uddannelse og efterfølgende det første job, tit og ofte fra lokalområderne ind til byerne – og nogle gange ud af regionen. Dermed er der færre, særligt i landdistrikterne, til at sikre virksomhedernes vækst og imødekomme behovet for uddannet og kvalificeret arbejdskraft.

Uddannelse er fødekæden til fremtidens arbejdskraft og former arbejdsstyrkens kompetencer. Det går fremad på flere parametre inden for uddannelsesområdet i Nordjylland, men vi står dog fortsat over for en række udfordringer, som det er værd at sætte fokus på.

Unge valg af uddannelse har stor betydning for deres videre liv, men det har ligeledes stor betydning for samfundet. Det er en kontinuerlig opgave at understøtte de unges uddannelsesvalg og sikre sammenhæng mellem uddannelsesudbuddet, de studerendes kompetencer og den forventede efterspørgsel herpå. Analyser viser eksempelvis, at der fremadrettet generelt i Danmark **vil blive brug for flere faglærte, for specialister og for højtuddannede på udvalgte områder**, det gælder eksempelvis inden for IT-området i den private sektor og inden for velfærds- og omsorgsområdet i den offentlige sektor. Grundet den digitale omstilling efterspørger danske virksomheder desuden i stigende grad ansatte, der har tekniske og digitale færdigheder. Lidt over hvert fjerde nye job, der slås op i den private sektor, kræver kompetencer inden for STEM (teknologi, IT, naturvidenskab og matematik), og andelen er stigende.

Opdelt på helt overordnede uddannelsesniveauer forventes der i Nordjylland frem mod 2025 en mangel på faglærte og personer med en kort videregående uddannelse, mens der, overordnet set, ventes et overskud af ufaglærte og folk med en mellem-lang og lang videregående uddannelse.

Unge valg og gennemførelse af uddannelse er fundamentet for at kunne imødekomme disse fremtidige behov. I Nordjylland er vi eksempelvis godt på vej med ambitionen om at uddanne flere faglærte. Med 24% er Nordjylland den region i Danmark, der har den største andel af unge, som vælger en erhvervsuddannelse. Der er dog store kommunale forskelle på andelen. Det kan således være en udfordring at skabe fælles nordjyske initiativer, som både imødekommer lokale behov og understøtter den nationale og regionale målsætning om at øge andelen til mindst 30% i 2025.

Samtidig er frafaldet på de erhvervsfaglige uddannelser med hele 49% for højt. **Frafald** beror på mange årsager og **er en gennemgående udfordring for at imødekomme fremtidige behov**. Selvom Nordjylland eksempelvis har haft en markant tilgang til tekniske og naturvidenskabelige uddannelser sammenlignet med andre regioner, indikerer den faldende andel af studenter med TekNat-fag og et relativt højt frafald på TekNat-uddannelser, at det også her kan blive en udfordring at imødekomme den fremtidige efterspørgsel. Endvidere findes der en gruppe af unge, der er i risiko for slet ikke at få sig en uddannelse.

En vigtig motivationsfaktor for at færdiggøre sin uddannelse og bosætte sig i Nordjylland er udsigten til at lande det første job. Desværre oplever mange, at der efter endt uddannelse ikke er efterspørgsel på deres kompetencer, og de fraflytter derfor regi-

onen. De sidste fem år er Nordjylland den region, der har mistet den største andel af sine dimittender til andre regioner. Flere analyser peger samtidigt på, at særligt højtuddannede kan medvirke til at skabe vækst i små- og mellemstore virksomheder. Det er dermed et **stort videns-, vækst- og kompetencetab for Nordjylland, når de unge flytter fra regionen efter endt uddannelse og finder jobs andetsteds**. Derfor arbejdes der eksempelvis blandt flere af parterne kontinuerligt på at skabe studiejob og matche højtuddannede med de mange små- og mellemstore virksomheder.

Det nordjyske arbejdsmarked er i konstant udvikling og det stiller kontinuerligt **nye krav til arbejdsstyrkens kompetencer og kvalifikationer**. Eksempelvis peger undersøgelser på, at efterspørgslen på ufaglært arbejdskraft falder og fortsat vil gøre det i fremtiden blandt andet grundet den teknologiske udvikling. Næsten en tredjedel af den nordjyske arbejdsstyrke er ufaglært og kan således forventes at få brug for et kompetenceløft. Dels gennem uddannelse, så de går fra ufaglært til faglært, dels gennem kortvarende kurser, der opkvalificerer ufaglærte til at varetage konkrete arbejdsopgaver.

Samtidig findes der desuden en lang række ledige, der har potentiale for at matche de kompetencer, som arbejdsgiverne efterspørger. Det er vigtigt, at ledige motiveres til såvel **faglig som geografisk mobilitet** i deres jobsøgning, ligesom opkvalificering af ledige bør rettes mod områder, hvor der er mangel på arbejdskraft. Dertil kommer, at arbejdsudbuddet på sigt kan udvides med de borgere, der i dag står uden for arbejdsmarkedet. Derfor bør der arbejdes på, at de ca. 25% nordjyder, der i dag ikke er en del af det nordjyske arbejdsmarked, bliver understøttet og integreret på konkrete nordjyske arbejdspladser.

Mulighederne for **opkvalificering** samt **voksen-, efter- og videreuddannelse** er gode i Nordjylland. Dette til trods er **udfordringerne, forbundet med den faktiske brug** for både ledige og beskæftigede, mangfoldige. I en periode med stigende mangel på kvalificeret arbejdskraft og efterspørgsel på især faglærte inden for flere brancheområder har der eksempelvis været et markant fald i AMU-aktiviteten på landsplan og i Nordjylland, som frekventeres af ufaglærte og faglærte. Virksomhederne er ofte udfordret af mangel på viden om uddannelsesmuligheder og finansiering. De peger desuden

også på et stigende behov for specialisering samt på uddannelsesmuligheder og en øget fleksibilitet, som matcher virksomhedernes behov.

Grundlaget for at sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft ændrer sig løbende og påvirkes af de udfordringer, som tegner sig på både den korte og lange bane. Det er essentielt, at vi på tværs af partnerne bag denne ambition følger udviklingen, de nye udfordringer og viden herom - og kontinuerligt afsøger, hvor vi hver for sig og i fællesskab kan gøre en forskel for Nordjylland.

3. Nationale dagsordner og rammevilkår

Arbejdet med at sikre det kompetente Nordjylland påvirkes af en række nationale rammevilkår og udviklingstendenser, som kontinuerligt bør følges og indgå i overvejelserne om, hvordan det fremtidige kompetence- og arbejds-kraftbehov i Nordjylland bedst imødekommes.

Gennem det seneste år har vi, med finansloven for 2019 og en række aftaler, set en stigende efterspørgsel og fokus på temaer som eksempelvis:

- ◊ Øget søgning til og gennemførelse af erhvervsuddannelser, herunder mere attraktive social- og sundhedsuddannelser samt bedre mulighed for praktik
- ◊ Mere fleksible universitetsuddannelser mhp. styrket overgang til arbejdsmarkedet
- ◊ Styrket rekruttering af udenlandsk arbejdskraft og fastholdelse af et robust dansk arbejdsmarked
- ◊ Styrket indsats for opkvalificering og kompetenceløft af ledige
- ◊ Forbedring af unges vej til uddannelse og job, herunder eksempelvis uddannelsesvalg, forbedret mulighed for at skifte til en erhvervsuddannelse, bedre geografisk uddannelsesdækning, ny ungehjælp, eftersyn af tilskuds- og taxametersystem på uddannelsesområdet og bonus for kommuner, der fastholder flere unge i uddannelse
- ◊ STEM-kompetencer (teknologi, IT, naturvidenskab og matematik), herunder at styrke arbejdsstyrkens tekniske og digitale kompetencer og spore flere unge ind på STEM-uddannelser

Nye rammevilkår, dagsordner og muligheder opstår løbende. For at få mest muligt ud af disse i en nordjysk kontekst, er det vigtigt, at vi strategiske aktører løbende orienterer os mod disse. Samtidig beskæftiger en lang række aktører og interesseorganisationer sig med området og har udvalgt særlige fokusområder, som giver mening for deres

interessentgruppe. Deres viden og indsigt, i hvad der rører sig for netop deres felt, er af stor værdi for arbejdet. Samarbejde og dialog med disse organisationer vil styrke videns- og beslutningsgrundlaget og give mulighed for i et bredt fællesskab at løfte ambitionen om at sikre det kompetente Nordjylland.

4. En fælles nordjysk ambition

I Nordjylland står vi sammen om at styrke grundlaget for vækst, beskæftigelse og udvikling - og adgang til kvalificeret arbejdskraft, de rette kompetencer og uddannelse er en vigtig forudsætning herfor.

***Vi er på tværs af partnerne fælles om denne ambition:
at sikre det kompetente Nordjylland – både nu og i fremtiden.
Et Nordjylland med balance mellem kompetencer
og behovet for kvalificeret arbejdskraft.***

Der er mange veje til et kompetent Nordjylland. Når vores unge træder ud af folkeskolen, skal det være nemt for dem at blive vejledt og træffe et kvalificeret valg om deres fremtid. Der skal være attraktive uddannelsesmuligheder lokalt med gode fællesskaber, og mobiliteten skal ikke være en barriere for, om drømmen om uddannelse kan gå i opfyldelse.

Når valget om uddannelse er truffet, skal vi arbejde mod, at flere oplever deres uddannelse som relevant og givende – både fagligt og personligt. Sådan vil flere få lyst til at gennemføre deres uddannelse. Vi skal her have øje for, at vi med vores nordjyske uddannelses tilbud uddanner til et højt fagligt niveau, og at de uddannede har de rette kompetencer til arbejdsmarkedet både i dag og i fremtiden.

Ved at styrke brobygningen til arbejdsmarkedet under studiet og give dimittender en dybere indsigt i karrieremulighederne i Nordjylland vil vi bidrage til, at flere nyuddannede finder deres første job og bosætter sig i regionen. Derved fastholdes deres kompetencer og viden til glæde for både dem og deres fremtidige arbejdsgivere.

Et kompetent Nordjylland betyder, at færre nordjyske virksomheder og arbejdsgivere oplever forgæves rekruttering. Grundlaget er viden om virksomhedernes kompetence- og arbejdskraftsbehov. Flere målrettede match kan nemlig medvirke til at give en god oplevelse til vores ledige borgere og virksomheder, der oplever mangel på arbejdskraft.

Vi kan imødekomme manglen på arbejdskraft ved målrettet at formidle den tilgængelige arbejdskraft til de jobåbninger, der er, og arbejde mod, at de borgere, der i dag ikke er en del af arbejdsmarkedet, bliver det.

Det nordjyske arbejdsmarked er i konstant udvikling. Hvis vi og vores virksomheder vil stå stærkt i den globale konkurrence, skal vores arbejdsstyrke og deres kompetencer løbende udvikles gennem hele livet. Det kan både være ledige og beskæftigede, som kan få glæde af opkvalificering eller kompetenceløft. Derfor skal livslang læring være attraktivt, lettilgængeligt og fleksibelt, så flere får mod på at gå i gang med og gennemføre efter- og videreuddannelse. Vi vil skabe de bedste rammer for, at alle løbende kan tilegne sig de kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet, gennem hele livet.

Balance og sammenhæng er fælles nøglebegreber for den strategiske indsats. En øget balance mellem arbejdsstyrkens kompetencer og arbejdsmarkedets efterspørgsel og en styrket sammenhæng på tværs af geografi og indsatser.

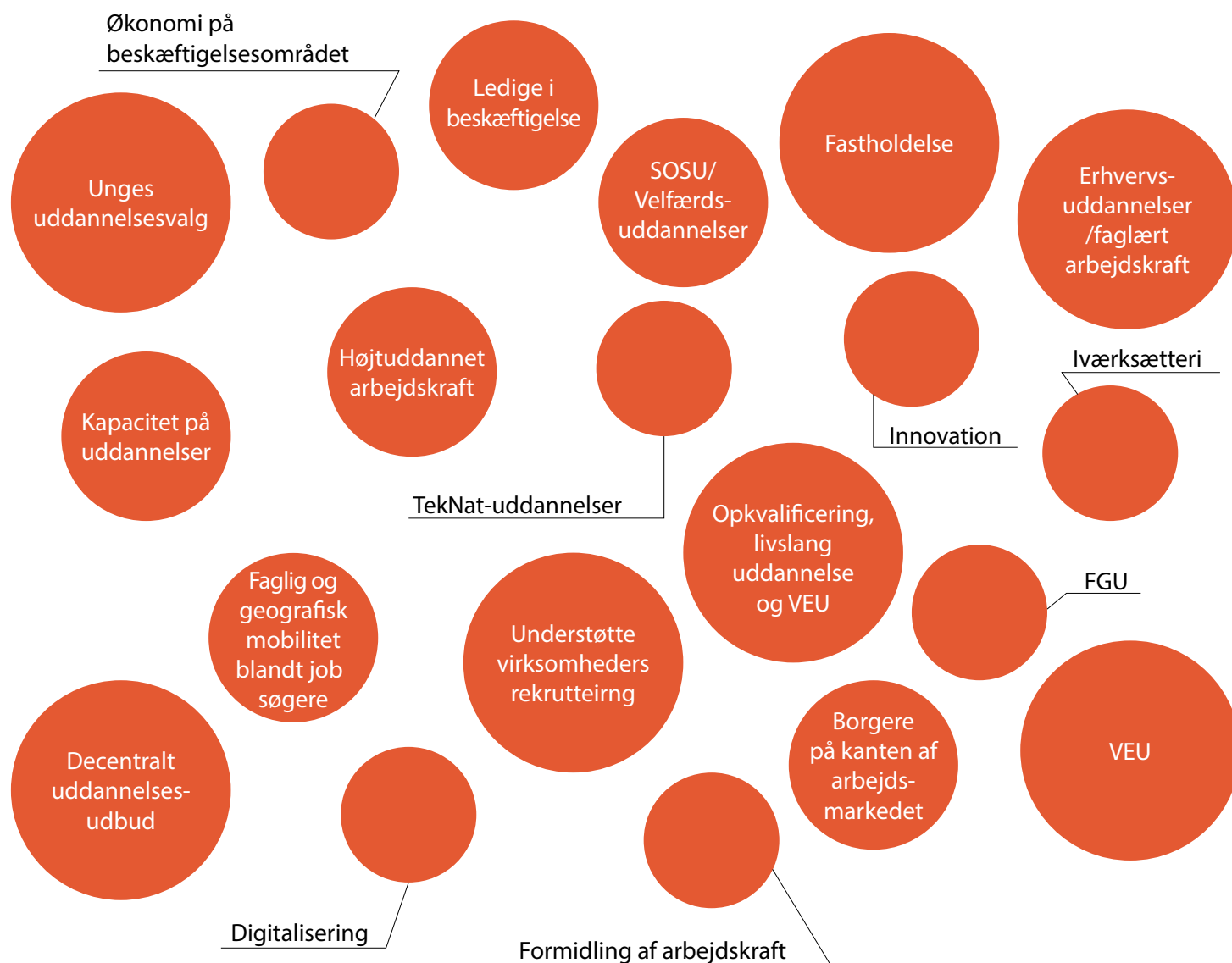
Vi ønsker et sammenhængende Nordjylland, hvor kompetencerne, uddannelsesmulighederne og arbejdskraften er tilgængelige i hele regionen. Et styrket tværgående strategisk samarbejde, fælles indsatser og øget videndeling er essentielle redskaber for at opnå denne sammenhæng.

4.1. Grundlaget for den fælles ambition

Vi har gennemgået parternes strategier inden for uddannelse, kompetence og kvalificeret arbejdskraft - og kortlagt vores strategiske indsatsområder. Kortlægningen er opsummeret med key-words fra strategierne i nedenstående figur.

Som det kan ses i figuren, har parterne en række politiske fællesnævner, hvor der arbejdes med de samme tematiske emner. Det er disse emner, der udgør grundlaget for den fælles ambition.

Kortlægning af KKR, RAR, BRN og RNs politiske fællesnævner inden for det kompetente nordjylland

Note: Med afsæt i parternes aktuelle strategier, der favner perioden 2018-2022. Boblernes størrelse og farve indikerer antallet af organisationer, der arbejder med og interesserer sig for området.

1 organisation

2 organisationer

3-4 organisationer

Det er således oplagt at styrke samspillet og koordineringen inden for de tematikker, som alle eller flere af parterne arbejder med og finder væsentlige for at imødekomme den fælles ambition om at sikre det kompetente Nordjylland – både nu og i fremti-

den. Ved at stå sammen, kan vi realisere flere potentialer, opnå større effekter med vores indsatser samt forebygge og imødekomme de udfordringer, som Nordjylland står over for.

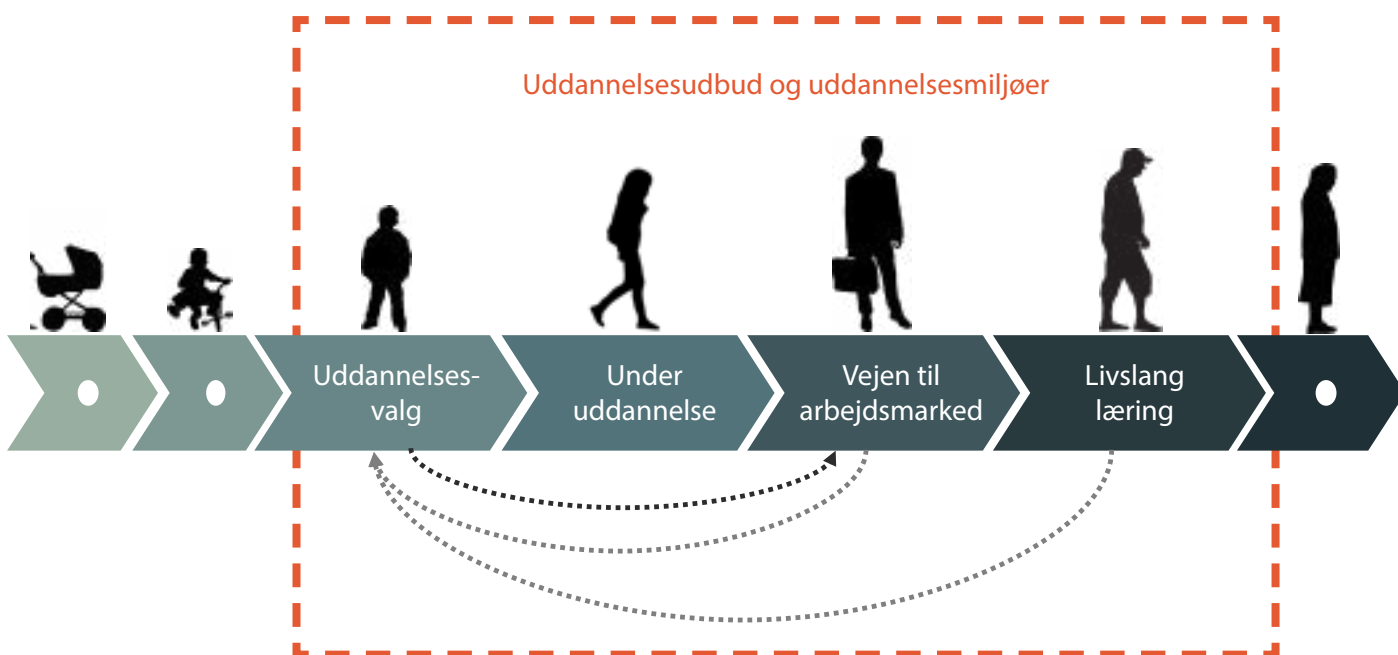
På baggrund af kortlægningen har vi identificeret fire fælles strategiske fokusområder:

- ◇ Uddannelsesvalg
- ◇ Under uddannelse
- ◇ Vejen til arbejdsmarkedet
- ◇ Livslang læring

Under hvert enkelt fokusområde er der endvidere identificeret en fælles målsætning og en række delmål, som, parterne er enige om, er centrale for arbejdet med at løfte den fælles ambition.

De strategiske fokusområder kan illustreres således:

Ambitionens fokusområder dækker store dele af en persons livscyklus, fra ungdom til personen træder ud af arbejdsstyrken.

Note: Pilene illustrerer de forskellige tidspunkter i en livscyklus, hvor personer kan træffe et uddannelsesvalg - eller udskyde et uddannelsesvalg og gå direkte i arbejdsstyrken.

De fire fokusområder er her, hvor der på tværs af partnerne i dag er en stor fællesmængde og aktivitet. Det er her vi ser fælles muligheder, redskaber og potentialer - og hvor ønsket om et styrket samspil bedst kan opfyldes. Det er disse områder, vi mener, er de væsentligste at fokusere på og arbejde med, hvis vi skal lykkes med vores fælles am-

bition og imødekomme nuværende og fremtidige udfordringer.

Med den fælles ambition, fokusområderne, målsætningerne og delmålene sættes en fælles strategisk retning for arbejdet med at sikre det kompetente Nordjylland.

4.2. Uddannelsesudbud og uddannelsesmiljøer – en strukturel forudsætning

En grundlæggende strukturel forudsætning for de fire strategiske fokusområder udgøres af udbuddet af uddannelser og de miljøer, der etableres omkring disse uddannelsesudbud. **Tilgængelighed til uddannelse og decentrale uddannelsesudbud** har en særlig betydning for mindre lokalsamfund uden for storbyerne. Muligheden for at uddanne sig i det nære er nemlig en afgørende faktor for bosætning, arbejdsgiveres adgang til den fornødne arbejdskraft og ikke mindst lokale vækst- og erhvervsudviklingsmuligheder. Vi, som parter, opfatter følgelig muligheder for decentrale uddannelsesudbud, der ikke går på kompromis med kvaliteten af uddannelserne, som centrale for at sikre vækst og udvikling i vores landsdel samt sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft.

At sikre **attraktive uddannelsesmiljøer** er ligeledes et vigtigt fokus. Der kan eksempelvis være mange fordele forbundet med oprettelse af flere campusfællesskaber mellem forskellige og ofte forskelligartede uddannelser. Dette med øje for, at der kan være forskellige behov for unge under uddannelse og for dem, der har brug for opkvalificering på arbejdspladsen.

Det er følgelig afgørende for uddannelses- og karrieremuligheder i Nordjylland, at der med fortsat øje for kvaliteten sikres decentrale uddannelsesmuligheder samt attraktive uddannelsesmiljøer.

5. Strategiske fokusområder

5.1 Uddannelsesvalg

Unge valg af uddannelse har stor betydning for deres videre liv, samtidig med, at det også har en stor betydning for samfundet – og her i særlig grad de nære lokalsamfund. Et kvalificeret uddannelsesvalg beror på flere faktorer, bl.a. præferencer,

kompetencer, adgang til uddannelsesmuligheder, fremtidige karrieremuligheder, mv. Derfor er det afgørende, at de unge støttes i deres valg og sikres det bedst mulige overblik over både fremtidige uddannelses- og karriemuligheder.

Vores fælles målsætning er at sikre, at alle unge træffer et kvalificeret uddannelsesvalg.

Vi arbejder på tværs af parterne allerede på forskellig vis for at sikre og udvikle de muligheder, der er, for et kvalificeret uddannelsesvalg i Nordjylland. Eksempelvis har flere af parterne udarbejdet hensigtserklæringer og igangsat specifikke tiltag, som har til formål at understøtte unges valg af uddannelse, styrke brobygning og vejledning og give de unge indsigt i karriemulighederne i Nordjylland i henhold til det forventede behov på arbejdsmarkedet.

På baggrund af de nuværende indsatser og strategier har vi sammen identificeret følgende delmål, som vi vurderer er centrale at arbejde hen imod for at løfte vores fælles ambition og målsætning på dette område.

5.1.1

Sikre et decentralt uddannelsesudbud

Som tidligere nævnt er et decentralt uddannelsesudbud en af de strukturelle forudsætninger for arbejdet med den fælles ambition – og derfor noget, som vi skal arbejde aktivt mod. Lokale muligheder for uddannelse spiller tit en afgørende rolle for unges uddannelsesvalg, hvorfor det har været og fortsat bliver et vigtigt delmål og fokusområde i Nordjylland. Vi vil, med øje for kvaliteten af uddannelserne, sammen arbejde for en hensigtsmæssig spredning af forskellige og forskelligartede uddannelsesmuligheder, som giver unge reelle muligheder for at træffe det individuelle valg i forhold til uddannelse.

Mangel på decentrale uddannelsesmuligheder medfører, at de unge må flytte for at få en uddannelse, tit og ofte fra lokalområderne ind til byerne – og nogle gange ud af regionen. De unge vender ofte ikke tilbage til oprindelseskommunen, når de først har slået sig ned et andet sted. Decentrale uddannelsesmuligheder er således et vigtigt element i at sikre private og offentlige arbejdsgivere den fornødne arbejdskraft i lokalområderne, hvor flere virksomheder, offentlige institutioner samt tilbud er situeret. Samtidig er det også vigtigt at understøtte opkvalificeringsmuligheder decentralt på arbejdspladserne. Her er der andre hensyn, der gør sig gældende end for de unge.

5.1.2 Sikre attraktive uddannelsesmiljøer

Attraktive uddannelsesmiljøer, som eksempelvis campusmiljøer, er endnu en af de strukturelle forudsætninger, der har stor betydning for unges valg af uddannelse, og som vi dermed bør arbejde mod. Det er her, der åbnes op for, at de unge dels kan indgå i ungdomsmiljøer. Det skaber mulighed for et spændende og varieret socialt liv, og for at de kan få adgang til undervisningsmiljøer af høj faglighed, hvor der er mulighed for brobygning på tværs af diverse ungdomsuddannelser og adgang til udvidede udbud af uddannelser og fag. Herudover skaber attraktive studiemiljøer og større uddannelsesfællesskaber bedre grundlag for markedsføring af uddannelser samt bedre udnyttelse af uddannelsesinstitutionernes ressourcer.

Via mere sammentænkte uddannelsesfællesskaber og mere attraktive uddannelsesmiljøer skabes der samtidig bedre grundlag for, at de unge, der stadig er uafklarede ift. deres uddannelsesvalg, lettere kan skifte mellem uddannelser. Dette understøtter fastholdelse i uddannelse. Derfor vil vi gerne være med til at sikre attraktive uddannelsesmiljøer for de unge – for at tiltrække flere til uddannelse, fastholde flere i uddannelse og skabe bedre driftsvilkår for vores uddannelsesstilbud i Nordjylland.

5.1.3 Støtte unges uddannelsesvalg

Unge uddannelsesvalg er af væsentlig betydning for deres videre liv, samtidig med at det også har en stor betydning for samfundet – og her i særlig grad for de nære lokalsamfund. Et kvalificeret uddannelsesvalg beror på flere faktorer, bl.a. præferencer, kompetencer, adgang til uddannelsesmuligheder, fremtidige karrieremuligheder, mv. Derfor er det afgørende, at de unge støttes i deres valg og sikres det bedst mulige overblik over både fremtidige uddannelses- og karrieremuligheder.

For at unge har mulighed for at træffe et kvalificeret uddannelsesvalg, så er det centralt, at de bliver støttet på bedst mulig vis i forbindelse med deres valg. Det ønsker vi i fællesskab at bidrage til. Vi arbejder i dag hver især med området men vil fremadrettet i højere grad søge at samarbejde om dette delmål. Det kan være gennem tiltag med henblik på kvalificeret vejledning til udskolingseleverne; ved at de unge tidligt bliver introduceret til det brede spektrum af uddannelses- og karrieremuligheder i Nordjylland; samt ved at vi sikrer, at vi i Nordjylland har den rette vifte af tilbud til de forskellige målgrupper af unge.

5.1.4 Fordre mobilitet for uddannelsessøgende

Et decentralt udbud af uddannelsesstilbud i Nordjylland er vigtigt for unges uddannelsesvalg, men unge har imidlertid også ofte behov for at transportere sig rundt i hele regionen efter deres foretrukne uddannelse. Vi vil derfor gerne bidrage til, at de unge oplever sammenhængende kollektive transportmuligheder af en tilstrækkelig kvalitet i hele regionen, som sikrer, at de nemt kan komme fra hjem til uddannelse og tilbage igen. Det kræver, at der også fortsat i forbindelse med planlægning af kollektive trafikmuligheder tages højde for at sikre adgang til uddannelsesinstitutioner i hele regionen. Endvidere kan vi med fordel gennem planlægningen fortsætte med at understøtte generelle muligheder for, at elever og praktikanter kan transportere sig ud til deres praktiksteder. Det kan motivere de unge til at søge og flytte sig efter praktikker i hele regionen – også uden for storbyerne.

5.1.5 Sikre kapacitet på uddannelser, der afspejler efterspørgsel og behov

Mulighed for decentral uddannelse er vigtigt, men det er ligeledes vigtigt, at den nordjyske uddannelseskapacitet afspejler efterspørgsel på og behov for kvalificeret arbejdskraft. Det gør sig både gældende for private virksomheder som for offentlige arbejdspladser. Vi mener derfor, at det er centralt, at vi også fremadrettet arbejder for, at der sikres den nødvendige kapacitet på de uddannelser, som vil imødekomme nutidige og fremtidige mangelsituationer. Dette kan vi eksempelvis gøre via dialog med uddannelsesinstitutioner, faglige organisationer og andre relevante parter med afsæt i analyser og materiale, der afklarer grundlaget for de respektive uddannelser.

5.2 Under uddannelse

Uddannelse er vejen til det gode liv. Under ungdomsuddannelser og videregående uddannelser bliver der sat fokus på kompetencer og fremtidig beskæftigelse som aldrig før. Hvad skal jeg arbejde med? Og hvor skal jeg arbejde henne? Uddannelsesvalget, og om man afslutter sin uddannelse eller ej, har afgørende betydning for individets fremtidige beskæftigelsesstatus og livsbane.

De kompetencer, som bliver udviklet under uddannelsesforløbet, skal efterfølgende ud i spil på offentlige og private arbejdspladser. Derfor er det centralt at indtænke arbejdsmarkeds behov for at opnå det rette forhold mellem udbud og efterspørgsel på kompetencer.

Vores fælles målsætning er at sikre, at vi uddanner til et højt fagligt niveau, og at de uddannede har de rette kompetencer til arbejdsmarkedet i dag - og i fremtiden.

I dag arbejdes der på tværs af alle parterne med at sikre og styrke kvaliteten i regionens uddannelsesudbud samt med at fastholde unge i uddannelse og i regionen efter endt uddannelse. Det er således oplagt, at vi styrker samspillet på dette område. Eksempelvis afsætter Regionsrådet hvert år en uddannelsespulje til forskellige projekter målrettet ungdomsuddannelserne.

Vores indsats er i dag, og vil også fremadrettet være, fokuseret på prioriterede områder, hvor der er identificeret et behov for at sikre, at udbuddet kan leve op til efterspørgslen. Det betyder eksempelvis, at der i disse år er et **særligt tværgående fokus** på at styrke udbuddet af **faglært arbejdskraft** og **højtuddannet arbejdskraft** i Nordjylland.

På baggrund af de nuværende indsats og strategier har vi sammen identificeret de følgende delmål, som vi vurderer er centrale at arbejde hen imod for at løfte vores fælles ambition og målsætning på dette område. Eksempler på tiltag inden for fokusområdet kunne være indsats for flere studiejob, bedre onboarding, mv.

5.2.1. Fastholde flere i uddannelse

Gruppen af unge, der frafalder for så at starte op senere, samt frafaldet inden for de prioriterede områder repræsenterer en unik mulighed for os. Frafald under uddannelse er noget der sker på alle uddannelsesretninger. Nogle frafalder til en anden uddannelsesretning, andre frafalder og starter op igen senere, mens andre igen frafalder uden at vælge om. Vi ønsker, at flere oplever deres uddannelse som relevant og givende - både fagligt og personligt - så frafaldet mindskes, og så flere gennemfører deres uddannelse. Det kan eksempelvis være gennem indsats, der skal sikre praktikpladser og højne trivslen på uddannelserne.

5.2.2. Fastholde flere i regionen og understøtte brobygning til arbejdsmarked under studie

Som nævnt er Nordjylland den region, der har mistet den største andel af sine dimittender til andre regioner i de seneste 5 år. Det er en stor udfordring for Nordjylland, at de unge udvandrer fra regionen efter endt uddannelse og finder jobs andetsteds. Vi arbejder i dag på tværs af parterne for, at flere finder deres første job i regionen, så deres viden og kompetencer fastholdes i Nordjylland. Den indsats vil vi gerne fortsætte i fællesskab. Det er afgørende for dimittendernes jobmuligheder, at erhvervslivets og de studerendes relationer styrkes. Derfor ønsker vi desuden at styrke og understøtte brobygningen til arbejdsmarked under studiet. Ved at styrke de unges kendskab til og netværk med virksomheder i Nordjylland vil vi fastholde flere af dem, som søger til andre regioner grundet manglende kendskab til job- og karriemulighederne i Nordjylland. Her kunne der eksempelvis arbejdes med at skabe bedre og mere relevante studiejobs - rundt omkring i hele Nordjylland.

5.2.3. Styrke kvalitet i uddannelse

For at forblive konkurrencedygtige, og for at unge kan stå som færdiguddannede med de rette kompetencer, er der behov for løbende justering og udvikling af uddannelsesstilbuddet og de enkelte uddannelser. Derfor vil vi fortsat arbejde med indsatser inden for dette område, som skal give uddannelsesorganisationerne de bedste muligheder for at udvikle på læringsmetoder samt på uddannelserne indhold. Det forudsætter en stærk dialog og sparring med de nordjyske uddannelsesinstitutioner. Derved kan vi på bedst mulig vis bidrage til at sikre match mellem uddannelsesstilbuddet og de kompetencer, som erhvervslivet efterspørger.

5.3 Vejen til arbejdsmarkedet

Mangel på medarbejdere med de rette kvalifikationer er en voksende udfordring for virksomhederne og kan bremse det økonomiske opsving. Derfor er det afgørende, at vi arbejder mod at sikre, dels at arbejdsudbuddet har de kvalifikationer, der efter-

spørges, og dels at arbejdsudbuddet øges. Arbejde er endvidere for rigtig mange det allerbedste middel til at sikre udvikling for sig selv og sin familie gennem forbedret økonomi, en bedre mental og fysisk sundhed, et forbedret socialt netværk mv.

Vores fælles målsætning er at understøtte lediges vej i arbejde og sikre virksomhedernes rekrutteringsbehov for kvalificeret arbejdskraft.

Parterne arbejder i dag sammen og hver for sig på at understøtte og sikre virksomhedernes rekrutteringsbehov for tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft. Det arbejde indeholder både et kort- og et langsigtet perspektiv og kræver, at mange parter på tværs af region og ansvarsområder finder fælles løsninger. Eksempelvis er flere kommuner gået sammen i rekrutteringsfællesskaber, ligesom der på tværs af Region, kommuner og RAR er fokus på

at opkvalificere ledige og beskæftigede gennem Socialfondsprojektet "Vejen til varige job gennem kompetenceløft".

På baggrund af de nuværende indsatser og strategier har vi sammen identificeret de følgende delmål, som vi vurderer er centrale at arbejde hen imod for at løfte vores fælles ambition og målsætning på dette område.

5.3.1. Formidle arbejdskraft

På kort sigt er det vigtigt, at vi fortsætter med løbende at skabe overblik over virksomhedernes rekrutteringsbehov gennem bl.a. direkte kontakt til virksomhederne og gennem analyser og branchenedslag, der kan give såvel konkret som mere generel viden om virksomheder og branchers behov.

Desuden ønsker vi også fremadrettet at sikre, at den arbejdskraft, der er til rådighed, formidles til de jobåbninger, der er. God virksomhedsservice fra de mange aktører, der er i kontakt med virksomhederne, og ikke mindst godt samarbejde mellem disse, er vigtige elementer i arbejdet med at formidle den rette og kompetente arbejdskraft. For at sikre dette vil vi arbejde på tværs af partnerkredsen med initiativer og indsatser, der skal understøtte, at formidling af arbejdskraft løbende smidiggøres og sker på et solidt vidensgrundlag. Eksempelvis ved at udbygge samarbejdet mellem de nordjyske kommuner med henblik på hurtigt og effektiv formidling.

5.3.2. Opkvalificere ledige

Som led i at understøtte virksomhedernes rekrutteringsbehov har vi blandt parterne ligeledes stort fokus på at igangsætte den indsats, der hurtigst og bedst sikrer, at ledige opkvalificeres. Ledige, der kun har deres ledighed som problem, men hvis udfordring kan være, at de er ufaglærte, er uerfarne dimittender eller har forældede kompetencer efter mange år i samme branche.

For at sikre at opkvalificering får den ønskede effekt – at ledige hurtigst muligt kommer i beskæftigelse og at virksomheder får den rette arbejdskraft – vil vi have særlig fokus på, at opkvalificering primært rettes mod de brancher, der netop mangler arbejdskraft.

Det kræver, at vi afdækker de konkrete behov nu og på sigt, og derfor er parterne involveret i forskellige analyser og branchenedslag for løbende at have den mest opdaterede viden til rådighed. Ligeledes

afsættes der særlige midler gennem lokale, regionale og nationale indsatser, der skal sikre, at opkvalificering målrettes mangelområderne og ligeledes motiverer ledige til faglig og geografisk mobilitet.

Vi er bevidste om, at opkvalificering bedst lykkes, når den planlægges og igangsættes i et tæt samspil mellem kommuner, region, arbejdsmarkedsparter og erhvervslivet. Derfor er flere af partnerne eksempelvis gået sammen om projekt "Vækst Via Viden", der er et partnerskabsprojekt finansieret af Region Nordjylland og BRN, og som samler en række væsentlige aktører fra beskæftigelses-, erhvervs- og uddannelsesområdet. Vi forventer at gå sammen om flere tværgående indsatser i fremtiden.

5.3.3. Øge arbejdsudbuddet

Behovet for arbejdskraft kan ikke dækkes udelukkende gennem formidling og opkvalificering af ledige men skal ligeledes sikres ved, at borgere, der i dag ikke er en del af arbejdsmarkedet, med den rette indsats kan blive det. Det drejer sig om eksempelvis flygtninge, borgere på kanten med sundhedsmæssige eller sociale udfordringer, skrøbelige unge, der ikke har fået truffet et uddannelsesvalg og i stedet er på overførselsindkomst, mv. De udgør en arbejdskraftreserve, som, vi mener, skal tages hånd om, og som, med de rette støttende og udviklende indsatser, kan bringes tættere på arbejdsmarkedet og dermed sikre, at arbejdsudbuddet øges.

Vores indsatser i forhold til målgruppen skal også fremadrettet understøtte denne dagsorden. For gennem konkret viden om målgrupperne og konkrete indsatser, kan det lykkes at flytte disse borgere og sikre dem en plads på arbejdsmarkedet. Måske i fleksjob, minifleksjob, gennem støttet beskæftigelse eller i få ordinære timer, der med tiden bliver til flere.

5.4 Livslang læring

Det nordjyske arbejdsmarked er i konstant udvikling. Medarbejderne, virksomhedernes arbejds-gange og omverdenen forandres, hvilket stiller nye krav til arbejdsstyrkens kompetencer. Udviklingen i virksomhedernes omverden, stigende specialise-

ringer og nye branchevilkår skaber nye muligheder og udfordringer for varig sikring af arbejdsstyrkens kompetencer, hvilket er en forudsætning for, at der kan skabes et attraktivt og konkurrencedygtigt nordjysk arbejdsmarked.

Vores fælles målsætning er at sikre, at alle, uanset alder og uddannelsesniveau, løbende kan tilegne sig de kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet.

Vi arbejder i dag på tværs af parterne med forskellige muligheder for at sikre et match mellem udbud og efterspørgsel på kompetencer i Nordjylland. Eksempelvis er flere af parterne involveret i projekter, som skal understøtte behovet for tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft til SOSU-området. Sammen kan vi dog sikre et endnu stærkere grundlag for dynamisk kompetenceudvikling hele livet.

Der er et stort potentiale for kompetenceløft på samtlige niveauer i Nordjylland. Samtidig er der potentialer forbundet med at skabe øget informationstilgængelighed for både virksomheder såvel som ledige og beskæftigede om mulighederne for efteruddannelse. For at realisere dette potentiale,

skal vi på tværs af parterne gå i dialog om, hvad der kan understøtte en koordineret opkvalificeringsindsats, herunder varigt fokus på udfordringer og potentialer parterne i mellem. Der er i vores samarbejde et stort potentiale for, gennem et styrket samspil og koordinering mellem parterne, at skabe en stærk platform for efteruddannelse, hvor der søges konsensus på tværs om initiativer, som bidrager til målrettet kompetenceudvikling.

På baggrund af de nuværende indsatser og strategier har vi sammen identificeret de følgende delmål, som vi vurderer er centrale at arbejde hen imod for at løfte vores fælles ambition og målsætning på dette område.

5.4.1. Styrke match mellem uddannelsesudbud og efterspørgsel på kompetencer

En forudsætning for dynamisk kompetenceudvikling af hele den nordjyske arbejdsstyrke er, at efteruddannelsesudbuddet målrettes virksomhedernes kompetencebehov. Det giver nemlig positive gevinster ved varig efteruddannelse af arbejdsstyrkens kompetencer, når kompetenceniveauet hos en nuværende eller kommende medarbejder imødekommer virksomhedernes behov. Vi arbejder derfor kontinuerligt for at sikre og styrke matchet mellem uddannelsesudbuddet og efterspørgslen på kompetencer hos arbejdsgiverne. Det indebærer eksempelvis at sikre, at efteruddannelsesmulighederne er fleksible og let tilgængelige for både virksomheder, beskæftigede og ledige.

5.4.2. Afdækning af virksomhedernes kompetencebehov

Kendskabet til virksomhedernes kompetencebehov er afgørende for at kunne skabe det bedste match mellem uddannelsesudbud og virksomhedernes efterspørgsel på kompetencer. Manglende viden om kompetencebehovet kan medføre begrænsning i vækst og velstand, da det kan betyde udfordringer med rekruttering og fastholdelse af arbejdskraft.

Parterne arbejder i dag med at afsøge viden om virksomhedernes kompetencebehov. Fremadrettet ønsker vi derudover at styrke videndelingen og samarbejdet herom parterne i mellem. Derved kan der skabes et solidt vidensgrundlag, som ikke bare afdækker kompetencebehovet men også sikrer viden til det virksomhedsopsøgende arbejde, strategisk uddannelsesplanlægning og kompetenceudvikling.

5.4.3. Styrke virksomhedernes og beskæftigedes viden og incitament for videreuddannelse

Efteruddannelse sker ofte via sidemandsoplæring eller interne kurser i virksomhederne. Beskæftigede såvel som lediges motivation for efteruddannelse er en vigtig forudsætning for at øge kompetenceudviklingen. En stor andel af de beskæftigede benytter sig i dag ikke i tilstrækkelig grad af efteruddannelsesmulighederne. For at virksomhederne og arbejdsstyrkens deltagelse i efteruddannelse styrkes, er det afgørende, at vi arbejder for at sikre, at uddannelsesstilbuddene er målrettede, fleksible og let tilgængelige. Dette kan vi eksempelvis imødekomme gennem en styrket informationsdeling til virksomheder, ledige og beskæftigede, om mulighederne for efteruddannelse, og ved at sikre fleksible uddannelsesmuligheder målrettet efterspørgslen.

6. Fremtidigt samarbejde om den fælles ambition

Vi arbejder alle på tværs af parterne for at sikre det kompetente Nordjylland – nu og i fremtiden. Vi tror på, at et øget samarbejde inden for de fire fælles strategiske fokusområder, som er identificeret i denne ambition, kan styrke vores indsatser og samtidig mindske parallelaktivitet.

Ved at øge sammenhængskraften og samarbejdet på tværs kan vi indfri flere potentialer på områder, som vi alle har viden om og interesse i at understøtte. Dermed vil vi, i højere grad end i dag, være med til at løse de fælles udfordringer.

Med denne fælles ambition, fokusområderne, målsætningerne og delmålene sættes en fælles strategisk retning for arbejdet. I dag bidrager vi hver især, på forskellig vis, til at realisere dele af den fælles ambition, og fremadrettet vil der også fortsat være nogle parter, der skal løfte bestemte opgaver.

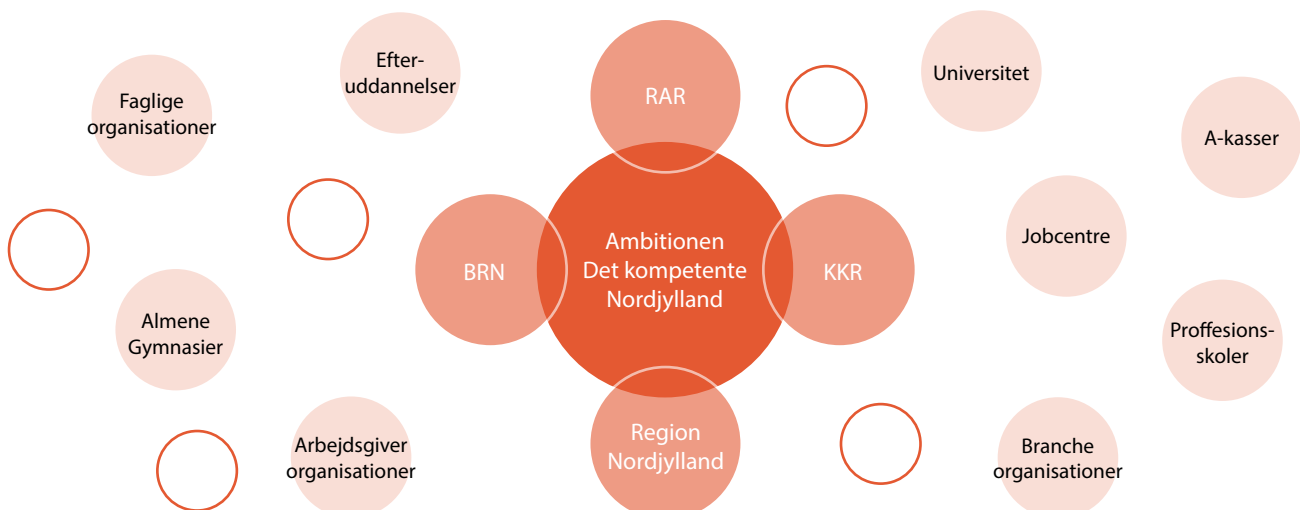
Den fælles ambition er således ikke en ny strategi eller procedurer og regler for det gode samarbejde, men mere en måde hvorpå det gode samarbejde og koordineringen kan styrkes gennem en inddragende og dialog søgende kultur mellem politiske partnere.

Samtlige fokusområder, målsætninger og delmål i ambitionen udgør oplagte tematikker at samarbejde om. Der er her allerede flere ideer på tegnebrættet, som parterne er optagede af, men som ikke er konkretiseret endnu.

Når ambitionen er godkendt vil det således være relevant, at partnerne indenfor temaerne i ambitionen orienterer sig mod hinanden og inviterer ind til at udvikle, drøfte og kvalificere disse ideer i fællesskab. På denne måde afsøges mulighederne for samarbejde løbende og ambitionen omsættes til konkrete initiativer.

Men vi er ikke alene om opgaven – parterne bag denne ambition udgør kun en del af det samlede landskab omkring uddannelses-, opkvalificerings- og beskæftigelsesområdet. Vi har i Nordjylland tradition for samarbejde, og vi er alle afhængige af et velfungerende samspil med hinanden for at sikre de bedste vilkår for uddannelse, opkvalificering og adgang til kvalificeret arbejdskraft i Nordjylland.

Den fælles ambition skal derfor fungere som parternes afsæt for dialog med alle de relevante aktører om, hvordan vi i fællesskab kan løfte ambitionen – og herved sikre det kompetente Nordjylland både nu og i fremtiden.

Parternes organisatoriske sammensætning og primære fokus for det kompetente Nordjylland

	Parternes primære fokus for det kompetente Nordjylland	Sammensætning
KKR	Fremme og drøfte fælleskommunale interesser inden for bl.a. beskæftigelse og uddannelse	De 11 nordjyske kommunalbestyrelsesmedlemmer og 11 borgmestre
BRN	Sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft i hele Nordjylland - særligt fokus på højtuddannet og faglært arbejdskraft	De 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland
RAR	Understøtte og koordinere beskæftigelses- og VEU-indsatsen på tværs af kommuner	Arbejdsmarkedets parter, KL, DH og Regionsrådet
RR	Sikre og koordinere uddannelsesmuligheder i hele regionen, og sikre at alle har adgang til uddannelse og kompetenceudvikling	Regionsrådet